

קונטרס

תרומה

שנאמרו על ידי

ב"ק אדמו"ר שליט"א

מהאלמין

הוצאה שני

*

ה'תשנ"ז

בלתי מוגה

הוצאת אור יחזקאל

ברוקלין, נוא יארק יע"א
שנת תשנ"ז לפ"ק

פרשת תרומה

- א -

ועשו ארון עצי שטים וגוי' (שמות כ"ה י')

כתב בספה"ק נועם אלימלך וז"ל, נראה לפרש דהנה הארון והשולחן והמנורה הם רמז על בני חיי ומזוני, דהיינו הארון רמז על חיי דע"י התורה הקדושה נמשכים חיים לעולם כמ"ש ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום, והשולחן הוא ממילא רמז על מזוני, ואיתא בגמ' חיי ובני ומזוני לאו בזכותא תלי' מילתא אלא במזלא. ויש לומר הפירוש כך דימי החול נקראים זכותא מלשון זוכית והוא מחמת שהצדיק רואה בהם באספקלריא שאינה מאירה היינו שהוא כעין חציצה ומחיצה קצת המפסקת, אבל קדושת יום שבת קודש נקרא מזלא שהוא עולם עליון והוא בגימטריא ע"ח ג' הויות, והם כנגד שלש סעודות של שבת קודש. וע"י הצדיק ממשיך את השלש הנ"ל דהיינו ע"י שלש הויות הנ"ל שהם בגימ' מזלא הוא ממשיך חיי ובני ומזוני שבשבת קודש הצדיק בא בקדושה רבה וכאלו רואה באספקלריא מאירה שאין דבר חוצץ נגדו, עכדה"ק עיי"ש.

היוצא מדבה"ק דבשב"ק שהוא בבחינת מזל"א וההשפעות יורדים אז בבחינת אספקלריא מאירה ואין דבר חוצץ נגדו, ממשיכים אז בני חיי ומזוני רויחי.

ועפ"י אפשר לפרש מארז"ל תיכף לתלמידי חכמים ברכה (ברכות מב., תדא"ר כ), דהנה איתא בזוה"ק דהתלמיד חכם נקרא שבת"א דכולא שתא, שהת"ח הוא בבחינת שבת אף בימות החול. וכיון שהוא בבחינת שבת א"כ משפיע בני חיי ומזוני רויחי כמו השבת כמ"ש בנוע"א הנ"ל, וע"כ אמרו

דתיכף לתלמידי חכמים ברכה, כי הת"ח שהוא בבחינת שבת כל השבוע, משפיע בני חיי ומזוני רויחי, ודו"ק.

- ב -

ועפיי"ד הנועם אלימלך עלה במצודתי לפרש בס"ד מאמר הגמרא (ביצה דף ט"ו ע"ב, דף ט"ז ע"א) מאי כי חדות ה' היא מעוזכם, אמר ר' יוחנן משום ר' אלעזר בר' שמעון, אמר להם הקב"ה לישראל בני לוו עלי וקדשו קדושת היום והאמינו בי ואני פורע. עוד שם בגמרא, ואמר ר' יוחנן משום ר' אלעזר בר' שמעון הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהם אדר, אי נמי אדרא כשמיה, כדאמרי אינשי אדרא דקיימא לדרי דרי וכו'. פירש"י יטע בהן אדר - אילן חשוב הוא יש לו שם למרחוק ואומרים פלוני יש לו אדר בשדהו ומתוך כך היא נקראת על שמו ואם הולך למדינת הים ובא אחר והחזיק בה יש לו עדים הרבה שהיתה שלו, ואילו מכרה היה הקול יוצא להיות נקראת על שמו של שני. שנאמר אדיר במרום - כלומר שאדר לשון קיום וחוזק, ולכך נקרא אדר עכ"ל.

ואח"כ אמר שם בגמרא, תני רב תחליפא אחוה דרבנא חוזאה כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד ראש השנה (עיין ב"ח שגורס כן) חוץ מהוצאת שבתות והוצאת יום טוב והוצאת בניו לתלמוד תורה, שאם פחת פוחתין לו ואם הוסיף מוסיפין לו. אמר רבי אבהו מאי קראה, תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגינו, איזהו חג שהחודש מתכסה בו, הוי אומר זה ראש השנה, וכתוב כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב, מאי משמע דהאי חק לישנא דמזונא הוא, דכתיב ואכלו את חקם אשר אמר להם פרעה, מר זוטרא אמר מהכא הטריפני לחם חוקי.

וברש"י כל מזונותיו של אדם כל מה שעתיד להשתכר בשנה שיהא ניזון משם קצוב לו כך וכך ישתכר בשנה זו, ויש לו ליזהר מלעשות יציאה מרובה שלא יוסיפו לו שכר למזונות אלא מה שפסקו לו. חוץ מהוצאת שבתות - אותה לא פסקו לו מה ישתכר לצורכו ומהיכן תבואהו, אלא לפי מה שרגיל ממציאין לו לשעה או לאחר שעה. פוחתין לו - כלומר ממציאין לו שכר מועט ע"כ.

- ג -

ונראה לומר דבר חדש בס"ד עפ"י ד הנועם אלימלך הנ"ל בריש דברינו, דעפ"ז יבואר הסמיכות בין ג' המימרות שבגמ', דהנה התנוס' (ביצה שם) בד"ה לוו עלי ואני פורע, כתבו וז"ל והא דאמר עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות, הני מילי כשאין לו לפרוע (ובמסורת הש"ס הביא מרש"ל, כלומר אלא אא"כ יטול מן הצדקה, אבל הכא מיירי שיש לו משכונות כדי לפרוע ואין לו מעות, לכך אמר לוו עלי).

ולפ"י ד ספה"ק נועם אלימלך הנ"ל שכתב דהשבת משפיע בני חיי ומזוני מבחינת אספקלריא המאירה בלי שום חוצץ נגדו, אפ"ל דבאמת הכוונה במה שאמר עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות, היינו כשאין לו בטחון שהשבת ישפיע לו כל טוב עוה"ז אז יעשה שבתו חול, אבל מי שמאמין בכח השבת דע"י שילוח לכבוד השבת יושפע לו מיום השבת כל טוב עוה"ז, ממילא יכול ללוות ואין לו לפחד שלא יהא לו מה לשלם. וז"ש לוו עלי "ואני פורע", שהקב"ה ישפיע לו ממון הרבה שיוכל לשלם כל חובותיו שלוח על שבת זה, ולא עוד אלא שיושפע לו מכל טוב עוה"ז.

וזהו סמיכות המימרא הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר שנאמר אדיר במרום ה', דהוא בחינה אחת עם הנאמר מקודם, דהנה לפי הנ"ל מרש"י דאדר לשון חוזק ולכך נקרא אדר, וכשיש לו שם למרחוק הקול יוצא שהוא על שמו, י"ל דהנה אחז"ל בזוה"ק שבת שמא דקוב"ה, ומכיון שהשבת הוא שמו של הקב"ה הרי הכל יודעים שכל ההשפעות נשפעים מיום שבת, כאז"ל כל ברכאין דלעילא ולתתא ביומא שביעאה תליין, וכיון ששבת שמו של הקב"ה, ע"כ משפיע הקב"ה על ידו כל טוב עוה"ז, וכדברי הנוע"א הנ"ל.

וזהו הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר שנאמר אדיר במרום ה', פ"י דכמו שהרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר ואז לא יבואו בני אדם לגזול שדהו כמ"ש רש"י, כמו כן בענין שב"ק, דע"י שדבוק בקדושת השבת אין הקליפות והחיצונים חומסים ממנו השפעות עוה"ז, כיון שדבוק בקדושת השבת שהוא כמו קדושת הקב"ה בעצמו, וזהו הסמיכות למ"ש מקודם לוו עלי ואני פורע, דטעם אחד להם.

ואח"כ מביא הגמרא מאמר ר' תחליפא שאמר כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד ראש השנה חוץ מהוצאת שבתות וכו', דלכאורה צ"ב מה יש לו מזה שאינו קצוב בראש השנה מה שיהי' לו על הוצאת שבת, הלא סוף כל סוף ממילא צריך להוציא הוצאות שבתות ויו"ט ג"כ. וגם מאי כוונת הגמרא "ואם הוסיף מוסיפין לו".

- ד -

ועפ"י ד הנועם אלימלך הנ"ל מבואר שפיר, דכוונת הגמ' דמה שאדם מוציא לשבתות ויו"ט לא רק שאינו מגרע בזה ממה שנקצב עבורו בר"ה, אלא אדרבה השבת משפיע לו

שיצא לגמרי ממה שנכתב ונקצב עליו בראש השנה, והרי השבת משפיע בבחינת אספקלריא המאירה שאין דבר חוצץ נגדו.

וזהו הכוונה חוץ מהוצאת שבתות והוצאת יו"ט, פ"י דזה מוציא אותו לגמרי ממה שנקצב עליו, ומשפיע עליו יותר ממה שנקצב לו. וזהו "ואם הוסיף מוסיפין לו", דאם מוסיף לקדש השבת ויו"ט, אדרבה השבת משפיע לו שיוסיפו לו מן השמים בבחינת אספקלריא המאירה וממילא אין קץ להשפעות הטובות הנשפעים עליו.

ומובן שפיר הסמיכות לב' מימרות הקודמים, דשלשתם ענין אחד הם, דהשבת משפיע עליו כל טוב יותר ממה שנקצב עבורו, ודו"ק.

- ה -

עוד אפשר לבאר דברי הנוע"א למה מקבל שכר גדול כזה, שע"י שמלוה לו מעות להוצאת שבת נהפך המזל מרע לטוב?

שאחר שהגמ' מביא דברי חז"ל כל מזונותיו כו' מביא הפ' כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב, מאי משמע דהאי חק לשני דמזוני הוא דכתיב ואכלו את חקם אשר נתן להם פרעה, מר זוטרי אמר הטריפני לחם חקי ע"כ.

ואמרינן בתפילת ראש השנה באין מליץ יושר מול מגיד פשע תגיד ליעקב דבר חק ומשפט, שהמליצת יושר הוא ע"י שאנו מקיימים החק בלי טעם, ואם אנו עושים מצד הדין מגיע לנו הכל מצד הדין אבל אם אנו עושים לפנים משורת הדין שמלויים לכבוד שבת אז מגיע לנו ג"כ לפנים משורת הדין כדאמרינן במס' קידושין (לט:), שכר מצוה בהאי עלמא

ליכא, וכתבו המפרשים ז"ל דקאי דוקא על עיקר המצוה, אבל אם אנו מחמירים על עצמינו בסייגים וגדרים והידורי מצוה, על זה איכא ג"כ שכר בעוה"ז.

וממילא מובן המשך הפסוקים הנ"ל לבני לוו עלי ואני פורע, שע"י שמלוה להוצאת שבת (כשאין בידו לפורטה אפילו שוה פרוטה, ואינו חושב מאין יקח כסף להוצאת הבית בשבוע הבא) ובוטח בהקב"ה כדאיתא בגמ' הנ"ל, שיהיה לו לשלם הכסף בחזרה, אמר להם הקב"ה לישראל בני לוו עלי ואני פורע, וכפ"י רש"י ז"ל ממציאים לו לשעה או לאחר שעה, ובזכות הבטחון, ובזכות גודל מעלת קדושת השבת, מהפכים לו המזל מרע לטוב.

- 1 -

איתא במשנה קידושין (לט ע"ב) כל העושה מצוה אחת מטיבין לו כו', ובספר נועם אלימלך בפרשת בשלח עה"פ ואתה הרם את מטך וגו' מבאר שמי שנזהר במצוה אחת לעשותה בכל פרטי ודקדוקי במסירת נפש, הקב"ה עוזרו לקיים כל המצות, וכמו כן כתב הערבי נחל בפרשת בהעלותך ד"ה ועתה וכו' עי"ש. ובפרט במכבד את השבת ששקולה כנגד כל המצות, כנ"ל בנוע"א, מקבל שכר גדול כזה שמהפכין לו המזל.

- 2 -

עוד אפשר לפרש למה דוקא על ידי שמכבד את השבת נהפך לו המזל מרע לטוב, בהקדם דברי התולדות יעקב יוסף פרשת משפטים, דיש שני סוגי אנשים, אחד המתנהג עפ"י הטבע שהוא גימטריא אלקים בחינת מלכות, סוג שני

המתנהג למעלה מהטבע בחינת צדיק מושל ביראת אלקים, שהוא מבטל גזירות אלקים, וזהו בחינת יוסף הצדיק, וכאשר אחד באחד יגשו (איוב מ"א, ע"י ב"ר פצ"ג) ונתחברו שני סוגים הנ"ל נעשה הכל בחינה אחת כנודע כי זה כסא לזה, כאשר שמעתי ממורי הרבה מזה, כמו שמצינו שני אנשים שאחד נעשה לבוש וכסא לחבירו, כמו זה שמתנהג עפ"י המדריגה שהיא למעלה מהטבע, ומכל מקום כל צרכיו נעשה עפ"י בני אדם המתנהגים בטבע, אם כן נעשה זה כסא לזה, ובהתחברם אחד באחד יגשו נעשה הכל אחד, והבן עכלה"ק.

ובאמת אף אם נולד האדם במזל הטבע שיוצרך לעמול על פרנסתו, אך כל זה רק אם מתנהג בדרך הטבע, אבל אם מהפך הטבע ומתנהג שלא כדרך הטבע (שבגימטריא אלקיים), ומלוה לו להוצאת שבת לשם הקב"ה וכדי לקיים מצוותיו יתב"ש, אז השיי"ת מהפך המזל והטבע שלו ונעשה מדין רחמים, וכדברי התולדות יעקב יוסף הנ"ל.

- ח -

עוד יש לפרש וכע"ז פרשתי הפסוק "אם בחוקותי תלכו ואת מצותי תשמרו וגו' ונתתי גשמיכם בעתם".

יש לדייק למה כתיב לשון "אם", שהוא כמו תנאי, ולא כתיב בלשון ציווי, בחקותי תלכו.

ואפשר לומר בהקדם הגמרא (עבודה זרה דף ה' ע"א) תנו רבנן אם בחקותי תלכו אין אם אלא לשון תחנונים, וכן הוא אומר לו עמי שומע לי וגו' כמעט אויביהם אכניע, ואומר לו הקשבת למצותי ויהי כנהר שלומך וגו' ויהי כחול זרעך וצאצאי מעיד וגו'.

וכתב המהרש"א בחידושי אגדות וז"ל: נראה דה"פ לפי שמלת "אם" בכל התורה כולה נאמר בלשון ספק ותלוי ויצאו מן הכלל, כגון אם כופר יושת עליו ואם כסף תלוה כפירש"י בחומש. ומצינו קרוב ללשון זה במבקש, כמו אם יהיה אלקים עמדי, ועל כן אמר דאם בחקותי תלכו אל תפרשהו בלשון ספק ותלוי כחברו בפרשה זו ואם לא תשמעו וגו', אך תפרשנו בלשון מבקש ותחנונים, דכן מצינו דהקב"ה מבקש דבר זה מהם שנאמר לו עמי שומע לי וגו' וק"ל, עכ"ל.

ובזה יובן, דאף אמנם שכר מצוה בהאי עלמא ליכא, היכא שהמצוה הוא ציווי, אבל היכא שאנו מקיימים המצוה מתמת אהבת ה', ע"ז מקבלים שכר גם בהאי עלמא. וזהו אם בחוקותי תלכו, שהקב"ה כביכול מבקש בלשון תחנונים (כדברי המהרש"א בגמ' הנ"ל) שנקיים המצות, ואנו

(א) וז"ל הרמב"ם ה' תשובה פ"י ה"ג: כיצד היא האהבה הראויה, הוא שיאהב את ה' אהבה גדולה יתירה עזה מאד עד שתהא נפשו קשורה באהבת ה', ונמצא שוגה בה תמיד כאלו חולה חולי האהבה, שאין דעתו פנויה מאהבת אותה האשה, והוא שוגה בה תמיד בין בשבתו בין בקומו בין בשעה שהוא אוכל ושותה, יתר מזה תהיה אהבת ה' בלב אוהביו כמו שזונו בכל לבבך ובכל נפשך, והוא ששלמה אמר דרך משל כי חולת אהבה אני, וכל שיר השירים משל הוא לענין זה, ע"כ.

בספר הרוקח בשורש האהבה בע' ה', וז"ל: האוהב אינו חושב הנאת העולם הזה, ואינו חושש בטוילי אשתו ולא בבניו ובנותיו, והכל כאין נגדו רק לעשות רצון בוראו ולזכות אחרים ולקדש שמו, ולמסור עצמו באהבתו כאברהם אבינו עליו השלום שאמר הרימותי ידי אם מחוט ועד שרוך נעל (בראשית י"ד), וכפנחס שמסר עצמו כשהרג זמרי (במדבר כ"ה). ואין מנשאין את עצמן ואין מדברים דברים בטלים, ואינם רואין פני נשים, ושומעים חרפתם ואינם משיבין, וכל מחשבותם עם בוראם, ומנעימים זמרים לקונם, וכל עשיית מחשבותם בוער באש אהבתו יתברך, אשריו בזה ולבא, והנפש מלאה אהבת ה' וקשורה בעבותות האהבה בשמחה ובטוב לבב, ולא כעובד רבו בעל כרתו, אלא להשלים רצון בוראו ולעובדו בשמחה ובישרות לבב, עכ"ל.

מקיימים אותם מחמת אהבת ה', ע"ז שפיר מגיע שכר בהאי
עלמא, ונתתי גשמיכם בעתם וגו'.

וכמו"כ כאן שעושה ומלוה לו בשביל גודל אהבתו לה'
וע"ז מקבל השכר שמהפכין לו המז"ל מרע לטוב.

